

Wandelroute 'In het voetspoor van Haver en Huizinga'

(Korte inleiding leven en werk Huizinga en Haver)

Begin route:

Villa op hoek Eeldersingel/Paterswoldseweg.

- Sigarenfabrikant en wijnhandelaar Ernst Fredrik Rost laat in 1880 op het adres Eeldersingel 48, hoek Hoornsedijk (nu Paterswoldseweg) een villa bouwen. De grond had hij gekocht van effecten- en graanhandelaar en kunstschilder Taco Mesdag. Een jaar later al wordt de villa gekocht door Juriaan Huizinga, vader van Jacobus Huizinga. Het gehele gezin -bestaande uit vader Juriaan, zoon Jacobus en dochters Catharina en Wilhelmina nemen hun intrek in de villa.

In 1890 wordt een 'bijbouw' gerealiseerd, aan de kant van de Paterswoldseweg. Het betreft hier de werkplaats van Jacobus Huizinga, waarin hij zich als 'meubelfabrikant' vestigt. De opening is op 30 januari 1890, wat impliceert dat de aanvang van de bouw van de 'bijbouw' al in 1889 is begonnen. Op 15 oktober 1891 overlijdt Juriaan Huizinga. De plannen voor een verhuizing van de 'fabriek' naar de Westersingel zijn dan al in een vergevorderd stadium en een jaar later wordt de fabriek onder de naam 'Nederland' geopend.

Jacobus blijft met zijn beide zusters in de villa wonen, Na haar huwelijk op 18 oktober 1893 verhuist Wilhelmina met haar echtgenoot naar Den Haag. Op 16 augustus 1905 trouwt Jacobus met zijn achternicht Johanna Huizinga en nemen ze hun intrek in een aantal appartementen in de fabriek aan de Westersingel, op nummer 4. Zijn ongetrouwde zus Catharina vertrekt naar Den Haag en de villa wordt verkocht aan Martha Anna Sophia Fricke, geb. Braunschweig (Dld), oud 54 jaar, weduwe van Gustav Heinrich Andreas Schulze.

Anno 2015 is de villa -samen met de twee later aangebouwde panden aan de Paterswoldseweg en na decennia in gebruik te zijn geweest door H. Nijland & Zn Meubelen- in gebruik als huisvesting voor studenten.

Volg de Eeldersingel tot nummer 16 (rechterzijde).

- Eeldersingel 16. Woonhuis van Willem Haver van 1900 tot 1910.

Wandel 40 meter terug, oversteken, na huis met naambordje 'Bij de sluis' rechtsaf. Bij 'Sluiskantoor' linksaf brug, dan direct rechts. Weg vervolgen tot volgende brug ('Museumbrug'). Linksaf Westerkade op, weg vervolgen, met bocht mee rechts aanhouden tot Aweg. Niet oversteken, maar linksaf tot 'Westerhaven' lopen. Zebrapad over, direct rechts, zebrapad over, direct links, dan eerste weg rechts in gaan: Nieuwe Blekerstraat. Rechts aanhouden tot aan Blekerstraat 12.

- Blekerstraat 12. Hier wordt onder architectuur van A.J. Sanders -die ook meubels voor Huizinga ontwierp- in 1904 een winkel annex showroom in Jugendstil voor Huizinga gebouwd. Ten tijde van de opening was het de grootste meubeltoonzaal van Nederland. Ook dit pand wordt in 1937 verkocht, waarna de meubelfabriek een deel ervan huurt. Tot aan de fusie in 1955 met de firma Rodenberg worden er meubels vervaardigd, waarna de activiteiten worden verplaatst naar de fabriek van Rodenberg aan het Winschoterdiep. Het karakteristieke pand is inmiddels een rijksmonument; de voormalige winkel is in gebruik bij een tweetal bedrijven, de vroeger toonzalen zijn verbouwd tot appartementen.

Weg vervolgen tot aan Westersingel.

- Blekerstraat nummer ?. Gedeelte tussen de Westersingel en de het adres waar in 1904 de nieuwe toonzaal van Huizinga werd gebouwd. Hier woonde Haver van 1895 tot 1900.

Rechtsaf: Westersingel 4 tot en met 10.

- Westersingel, nummers 4 tot en met 10. In augustus 1891 koopt Huizinga een houtstek- en loods aan de Westersingel van P.J. Vos en laat deze door de Groninger architect P.M.A. Huurman verbouwen. Begin 1892 verhuizen de activiteiten van de Singelweg (oude naam voor Eeldersingel) naar de Westersingel (nummers 2, 4 en 6). Hij gaat zelf wonen op nummer 4, later betreft zijn boekhouder nummer 2; nummer 6 is de entree tot de fabriek/winkel/stijlkamers. In 1937 wordt het pand verkocht en nog datzelfde jaar gesloopt, om plaats te maken voor het huidige blok appartementen en winkels.

Op schreden terug keren, Westersingel volgen en richting Noorderplantsoen lopen. Brug over, linksaf Wilhelminakade op (let op: voetpad loopt alleen aan de zijde van het plantsoen!). Weg vervolgen, rechts aanhouden, Oranjesingel op. Oranjesingel 9 en 10.

- Oranjesingel 9 en 10. Deuren naar ontwerp van en vervaardigd door Willem Haver.

Tien meter terug lopen, de Dillenburglaan ingaan, uitlopen, rechtsaf Koninginnelaan in.

- Blok huizen aan Ernst Casemir laan, Prinsessenweg en (deels) Koninginnenlaan. 38 deuren naar ontwerp van en vervaardigd door Willem Haver (een aantal deuren is in de loop der jaren vervangen). Vanaf nummer 2 (overzijde Koninginnelaan) tot aan hoek Ernst Casimir laan deuren van Haver. Linksaf Ernst Casimir laan in. Tot en met nummer 50 deuren van Haver. Einde straat linksaf, Prinsessenweg: aflopend vanaf nummers 35 tot en met 3a: deuren van Haver.

Na nummer 3a oversteken en Prinsessenweg teruglopen. Bij Graaf Adolfstraat linksaf tot nummer 73.

- Graaf Adolfstraat 73. Voormalige kleuterschool De Zonnebloem (1932). Naar ontwerp van Siebe Jan Bouma. Haver vervaardigde in mondelinge opdracht autonome houten sculpturen van een aap, een haan en een kikker die een plek in de hal van de school zouden krijgen. Wegens budgetoverschrijding van de bouwkosten werd de opdracht geannuleerd en zijn de sculpturen altijd in bezit van de nazaten van Haver gebleven.

Keren, Graaf Adolfstraat vervolgen, Prinsessenweg oversteken, Graaf Adolfstraat vervolgen tot nummer 19a.

- Graaf Adolfstraat 19a. Woonhuis van Willem Haver vanaf 1919 tot aan zijn overlijden in 1937.

Rechtdoor blijven lopen tot aan Koninginnelaan. Rechtsaf, direct links, Oranje straat in. Vervolgen tot aan Oranjesingel. Rechtsaf, bij Nassaulaan linksaf het Noorderplantsoen in. Bij tweede laan (direct na het water) rechtsaf slaan. Laan vervolgen langs het water. Bij einde pad rechtsaf richting brug gaan. Vóór de brug linksaf Noorderhaven NZ op gaan. Weg vervolgen (gaat over in Noorderhaven en Noorderhaven N). Bij eerste brug (Kijk in 't Jatbrug) rechtsaf gaan en stoppen.

- Op de brug staan vier beelden van graniet, naar ontwerp van Willem Valk en uitgevoerd door Willem Haver.

Na de brug direct links Loopende Diep op. Rechts aanhouden tot kruising met Oude Boteringestraat. Op de hoek gebouw Corps de Garde.

- Oude Boteringestraat 74, hoek Lopende Diep. Gebouw Corps de Garde. Restauratiewerkzaamheden uitgevoerd door onder andere Willem Valk (jaar ??).

Rechtsaf Oude Boteringestraat in, rechts aanhouden tot nummer 52.

- Oude Boteringestraat 52. Pand is sinds ongeveer 15 jaar in gebruik bij het RUG. Een kamer op de bel-etage aan de straatkant is met originele batiks van Kort en houtsnijwerk van Haver gedecoreerd. Drie wanden met lambrisering en daarboven de hele verdere wand gevuld met batiks. Op de balken aan het plafond houtsnijwerk dat mag worden toegeschreven aan Haver. Een en ander vermoedelijk in opdracht van hun werkgever Huizinga. De ruimte is bij de in gebruikname door het RUG gerestaureerd. Het gebouw is niet vrij toegankelijk en in de weekenden gesloten.

Weg vervolgen, eerste straat links inslaan: Butjesstraat. Vanaf eerste weg links, Pausgang.

- Hier stond tot aan de jaren zeventig van de vorige eeuw het Mariapension. Haver vervaardigde voor het katholieke bejaardentehuis een tweetal houten pelikanen als autonome sculpturen. Na de afbraak verhuisden de pelikanen naar de St. Maartenshof waar ze een plek in de entreehal kregen. Tijdens de nieuw- en verbouw een aantal jaren geleden zijn ze zoek geraakt en tot op heden onvindbaar. Op de plek van het Mariapension kwam een wooncomplex, waarin een aantal door Haver vervaardigde gevelstenen opnieuw zijn aangebracht (in de Pausgang, direct voorbij noodtrap wooncomplex, rechts bij entree).

Terug naar Butjesstraat, linksaf, Butjesstraat vervolgen tot Oude Ebbingestraat. Rechtsaf slaan, overzijde straat nummer 25.

- Oude Ebbingestraat 25, hoek Jacobijnstraat. Gebouw van de voormalige Nutsspaarbank, gebouwd in 1925. Beeldhouwwerk aan de voorgevel van de hand van Willem Valk en Willem Haver (werkten dikwijls samen, met Valk in de regel in de rol van ontwerper en Haver als uitvoerder). Willem Valk moest in militaire dienst en heeft zijn werk niet af kunnen maken. Het gaat om zes guirlandes en de timpaan, waarin een wapen en het jaartal 1820 -jaar van de oprichting van de Nutsspaarbank- zijn aangebracht. Vermoedelijk was Valk degene die de opdracht had gekregen.

Oude Ebbingestraat vervolgen richting Grote Markt. Na twintig meter rechtsaf Rodeweeshuisstraat in. Eerste weg rechts ingaan, Weeshuisgang, tot nummer 3.

- Rodeweeshuisgang 3. Hier is de meubelstofeerderij Patberg gevestigd. Patberg nam uit het faillissement in 2005 van Huizinga & Rodenberg de meubelstofeerderij en de naam over. De naam prijkt slechts bescheiden en zonder verdere betekenis op de bedrijfswagen. Niettemin eindigt hier (voorlopig) het verhaal van wat ooit in 1890 begon als de meubelfabriek 'Nederland' van J.A. Huizinga.

Terug naar Rodeweeshuisstraat, rechtsaf, nummer 13. Entreepoort door tot aan groene deur (opent automatisch), doorlopen tot binnenplaats, direct links nummer 19.

-Nummer 19. De Voogdenkamer van het voormalige weeshuis is in ?? geheel door Huizinga in Hollandse Renaissancestijl ?? ingericht en uitgevoerd door Haver. De complete inrichting is nog intact.

Terug naar Rodeweeshuisstraat, rechtsaf richting Boteringestraat. Linksaf tot Vismarkt. Schuin oversteken, Hoekpand Vismarkt 18 en Pelsterstraat.

- Vismarkt 18. De architect Evert van Linge verbouwde in opdracht van de Naamloze Vennootschap Huizinga in 1937 de voormalige Waalse kerk tot winkel/showroom. Die opende in 1938 haar deuren (de muurankers aan de zijkant van het pand zijn in de cijfers '1938' uitgevoerd en zitten er nog altijd), waar ze onder wisselende namen en eigenaars (Huizinga & Rodenberg, Pander) tot 1999 een florerend bestaan zal leiden.

Richting De Korenbeurs gaan, rechts aanhouden Akerkhof op, overgaande in Brugstraat. Weg vervolgen, brug over: hoekpand Lage der A/Astraat.

- Gevelsteen in de vorm van een ramskop door Haver. Door de huidige eigenaar van het pand over geschilderd (niet authentiek).

Weg vervolgen tot aan eerste weg links: Westerhavenstraat.

- Westerhavenstraat 2a (of 3?). Woonhuis van Haver van circa 1910 tot 1919.

Westerhavenstraat uitlopen naar Westerkade, rechtdoor naar Sluiskade (water aan linkerhand houden), einde Sluiskade over de brug naar 'Bij de sluis'. Vervolgens naar rechts, met de bocht mee over de Eeldersingel naar hoekpand Eeldersingel/Eelderstraat.

Einde route.

Disclaimer:

Deelname aan de wandelroute is voor eigen risico. Dat betreft zowel uw eigen veiligheid als uw aansprakelijkheid t.o.v. het overige verkeer. De publicatie op de website van www.meubelfabriekjahuizinganederland.nl en de daaraan verbonden personen kunnen nimmer aansprakelijk gesteld worden voor welke gebeurtenis of omstandigheid dan ook.

Samenstelling en tekst: Stichting Huizinga Meubel Nederland i.o.
Stichting W.A.T. Haver

Illustratie: Uitg. Fa. T. Hollander - Groningen
collectie: Gemeente Eemsdelta

Groningen, september 2015.